

Vyvěšeno dne: 8. 12. 2020

Svěšeno dne: 23. 12. 2020

25 Cdo 3967/2019-151

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Roberta Waltra a soudkyň JUDr. Martiny Vršanské a JUDr. Hany Tiché v právní věci žalobce: **Ing. Aleš Buriánek**, IČO 72544155, se sídlem Sadová 366, Hradištko, zastoupený Mgr. Janem Stehlíkem, advokátem se sídlem Václavské náměstí 794/38, Praha 1, proti žalovanému: **Myslivecký spolek Posázaví, z. s.**, IČO 71202609, se sídlem Masarykovo náměstí 194, Jílové u Prahy, zastoupený JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem Dominikánské náměstí 656/2, Brno, o 195 003 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Praha-západ pod sp. zn. 8 C 72/2018, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2019, č. j. 25 Co 21/2019-107, takto:

I. **Dovolání se zamítá.**

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů dovolacího řízení částku 11 180 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám Mgr. Jana Stehlíka, advokáta.

Odůvodnění:

1. **Okresní soud** Praha-západ rozsudkem ze dne 21. 9. 2018, č. j. 8 C 72/2018-69, ve spojení s usnesením ze dne 6. 12. 2018, č. j. 8 C 72/2018-94, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 97 501,50 Kč s příslušenstvím (výrok I), zamítl žalobu v části, jíž se žalobce domáhal zaplacení 97 501,50 Kč s příslušenstvím (výrok II), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky III a IV). Soud prvního stupně po provedeném dokazování vycházel z takto zjištěného skutkového stavu. Žalobce je zemědělským podnikatelem a používá k zemědělské

výrobě půdy mj. v Lukách pod Medníkem na pozemcích zapsaných v Evidenci využití půdy podle užívatelských vztahů (dále jen „LPIS“) vedené podle § 3a a násl. zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, s kódy 1603, 1611/3, 2504, 2505, 2601, 2603, 2605, 2701, 2703/2, 2704, 2708 a 3701 (dále jen „předmětné pozemky“). Žalovaný je mysliveckým spolkem a uživatelem honitby Jílové. Její součástí jsou předmětné pozemky, na kterých černá zvěř v době od 11. 11. 2017 nejpozději do 24. 11. 2017 způsobila škodu. Žalobce škodu vyčíslil a uplatnil u žalovaného na základě ohodnocení škody zpracovaného znalcem z oboru ekonomika a lesní hospodářství, myslivost Ing. Igorem Hájkem přípisem ze dne 27. 11. 2017, uloženým na poště dne 30. 11. 2017. Znalec určil výši vzniklé škody spočívající v nákladech na urovnání a dosetí poškozených ploch částkou 112 039 Kč a ve ztrátě na produkci sena vypočtenou dle metodické příručky Charvát a kol. částkou 82 964 Kč. Až po delším čase vypracoval znalec pro žalobce znalecký posudek pro účely soudního řízení. Po právní stránce soud prvního stupně uvedl, že žalobce uplatnil svůj nárok včas v prekluzivních lhůtách a žalovaný odpovídá za škodu vzniklou na předmětných pozemcích podle § 52 odst. 1 písm. b) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, (dále jen „zákon o myslivosti“). Žalobce učinil pouze dílčí opatření k zabránění škod způsobených zvěří. Proto soud postupoval podle § 2918 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“) a § 53 zákona o myslivosti a uzavřel, že žalobce část škod spoluzpůsobil. Rovněž se žalobci nepodařilo nade vší pochybnost prokázat dobu vzniku škody, neboť datace počátečního možného dne vzniku škody na 11. 11. 2017 je zjevná pouze z účastnické výpovědi žalobce bez spojení s důkazy dalšími. Soud proto postupoval podle § 136 o. s. ř. a rozhodl o snížení náhrady škody přiznané žalobci na polovinu, a to částečně z důvodu nedostatečných opatření k zabránění vzniku škody a částečně z důvodu nejednoznačnosti počátku vzniku škody.

2. Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 4. 2019, č. j. 25 Co 21/2019-107, k odvolání obou účastníků změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 97 501,50 Kč s příslušenstvím (výrok I), ve výroku I tak, že lhůta k plnění činí dva měsíce, jinak ho v tomto výroku potvrdil (výrok II), a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výroky III–V). Neztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že nelze nade vší pochybnost prokázat, kdy přesně ke vzniku škody došlo. Tvzení žalobce korespondují s výpovědí svědkyně Tietzové a znaleckým posudkem vypracovaným znalcem Ing. Igorem Hájkem a jím podaným vysvětlením. Nesouhlasil ani se závěrem soudu prvního stupně o spoluzpůsobení škody žalobcem. Dle znalce je jediným prostředkem k omezení či zabránění škod lov a odchyt černé zvěře. Ostatní opatření jsou neefektivní nebo finančně velmi nákladná (plot zakotvený hluboko do země). Žalobce prokázal okamžik vzniku škody a neporušil svou prevenční povinnost podle § 53 zákona o myslivosti. Žalovaný proto odpovídá za způsobenou škodu v plném rozsahu. K jeho námitce, že soud prvního stupně měl ve věci nařídit provedení revizního znaleckého posudku, odvolací soud konstatoval, že tento návrh shledal shodně jako soud prvního stupně nadbytečným. Znalecký posudek předložený žalobcem je dostatečně určitý a obsahuje precizně provedenou fotografickou dokumentaci. Znalec své závěry přesvědčivě před soudem obhájil. Skutečnost, že pro žalobce ocenil škodu za účelem jejího uplatnění, obecně nebrání tomu, aby znalec vyhotovil pro žalobce znalecký posudek. V řízení nebylo zjištěno nic, co by odůvodňovalo pochybnosti o nepodjatosti a věrohodnosti znalce.

3. Rozsudek odvolacího soudu v rozsahu výroků I a II napadl žalovaný dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu. Jako dovolací důvod dovolatel uvádí nesprávné právní posouzení věci. Namítá, že odvolací soud nesprávně považoval za poškozeného výlučně žalobce. Z dokazování vyplynulo, že právním důvodem žalobcova užívání přinejmenším u části

předmětných pozemků není vlastnické právo, nýbrž pacht, takže zvěř poškodila věci a jejich součásti, které nebyly vůbec žalobcovým majetkem. Poškozením pozemku s trvalým travním porostem a jeho zničením dochází ke snížení majetkového stavu zásadně na straně vlastníka pozemku, zatímco majetkový stav osoby, které byl pozemek přenechán do užívání, není poškozením pozemku ani zničením trvalých travních porostů na nich bezprostředně nijak zasažen. Náklady na agrotechnická opatření potřebná pro uvedení poškozených ploch na předmětných pozemcích do původního stavu ve výši 112 039 Kč proto nelze bez dalšího považovat za skutečnou škodu vzniklou žalobci. Odvolací soud se při řešení otázky, komu vznikla škoda, odchýlil od rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 683/2010, a ze dne 30. 10. 2002, sp. zn. 25 Cdo 78/2001. Při stanovení rozsahu ušlého zisku spočívajícího ve snížení výnosu sena odvolací soud nesprávně postupoval podle § 55 odst. 2 věty první zákona o myslivosti a akceptoval jeho vyčíslení podle příručky Charvát a kol. Odchýlil se tím zejména od rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2009, sp. zn. 25 Cdo 719/2008, a ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4682/2010. Ušlý zisk žalobce je nutno vyčíslit primárně za použití reálných hodnot, tedy porovnáním očekávaného výnosu se skutečným, což je možné pouze při postupu podle § 55 odst. 2 věty druhé zákona o myslivosti. Nakonec namítá, že znalec Ing. Igor Hájek byl z podání posudku v projednávané věci vyloučen při analogické aplikaci závěrů vyslovených v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 1986, sp. zn. 6 Tz 4/86, neboť pro žalobce zpracoval dokumenty za účelem uplatnění a vyčíslení nároku na náhradu škody a jeho pozdější znalecký posudek ve věci totožného nároku nemohl být ničím jiným, než pouhou obhajobou a opakováním názorů a závěrů dříve vyslovených. Znalecký posudek proto nebyl způsobitým důkazem z důvodů popsaných v rozsudcích Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2616/2013, a ze dne 15. 1. 2018, sp. zn. 32 Cdo 2884/2016. Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek společně s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Žalobce ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že nesouhlasí s argumentací žalovaného zpochybňující právní posouzení věci odvolacím soudem. Soudy obou stupňů aplikovaly na zjištěný skutkový stav správné právní normy a správně je vyložily. Žalobce odkazuje na rozhodnutí, ve kterých měly být podle jeho názoru otázky předestřené žalovaným již vyřešeny. Navrhuje, aby dovolání žalovaného bylo zamítnuto.

5. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., a proto se zabýval jeho přípustností.

6. Ustanovení § 55 odst. 2 zákona o myslivosti upravuje prekluzivní lhůty, ve kterých musí poškozený vyčíslit výši škody. Podle toho, zda jde o škodu, která je zjistitelná dříve, než jsou poškozené porosty sklizeny, či nikoliv, se rozlišuje dvojí režim. V případě, že je rozsah škody zřejmý okamžitě, aniž by bylo nutno čekat na dozrání nepoškozených plodin (např. když porosty byly zcela zničeny nebo byly ztraceny vynaložené náklady), je lhůta pro tento úkon spojena se samotným uplatněním nároku, tj. činí shodně dvacet dní počítaných od téhož okamžiku vzniku škody. Oproti tomu právě pro případy, kdy se poškození plodin projeví až poté, co byla provedena jejich sklizeň, tedy jestliže teprve porovnáním očekávaného výnosu se skutečným lze určit ztrátu, zakládá zákon samostatně běžící lhůtu v délce patnácti dnů, jejíž počátek odkládá až k ukončení sklizně (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4682/2010). Věta druhá § 55 odst. 2 zákona o myslivosti zabraňuje prekluzi nároků, jejichž vyčíslení není možné společně s jejich uplatněním.

7. Jestliže bylo v posuzovaném případě možné vyčíslit škodu spočívající ve ztrátě na produkci sena současně s uplatněním nároku, žalobci nezbylo nic jiného než tak učinit, aby zabránil prekluzi. Odvolací soud se proto neodchýlil od judikatury Nejvyššího soudu, když akceptoval vyčíslení škody spočívající ve ztrátě na produkci sena postupem podle § 55 odst. 2 věty první zákona o myslivosti a nikoliv podle jeho věty druhé, a tato námitka proto přípustnost dovolání nezakládá. Dovolatelem odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2009, sp. zn. 25 Cdo 719/2008, na posuzovaný případ nedopadá, neboť ze skutkových zjištění v odkazované věci vyplynulo, že nebylo možné škodu vyčíslit současně s nárokem, a proto se aplikoval § 55 odst. 2 věta druhá zákona o myslivosti. Nadto dovolací soud řešil zejména otázku, zda poškozený musí uplatnit nárok do 20 dnů od okamžiku škody podle § 55 odst. 1 písm. a) zákona o myslivosti i v případě, že škodu není možné vyčíslit současně s uplatněním nároku a postupuje se podle § 55 odst. 2 věty druhé zákona o myslivosti. Odvolací soud se neodchýlil ani od judikatury definující požadavky na postup při stanovení rozsahu ušlého zisku (dovolatelem odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3586/2006, a další). Poškozeným bylo postaveno najisto, že nebýt škodní události, tak by se jeho majetkový stav zvýšil. Stanovení rozsahu ušlého zisku bylo podloženo existujícími a reálně dosažitelnými okolnostmi, z nichž bylo lze usuzovat, že škodní událost skutečně zasáhla do průběhu konkrétního děje vedoucího k určitému zisku žalobce.

8. Dovolání je však přípustné pro řešení otázky aktivní legitimace nájemce nebo pachtýře při uplatňování nároku na náhradu škody, neboť jde o otázku dosud v judikatuře dovolacího soudu neřešenou.

9. Dovolání není důvodné.

10. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné vady neshledal. Zabýval se ale námitkou dovolatele, že ve věci vypracoval znalecký posudek znalec, u kterého bylo možné pochybovat o jeho nepodjatosti. Své tvrzení opřel o skutečnost, že znalec nejprve pro žalobce připravil dokumenty za účelem vyčíslení a uplatnění nároku na náhradu škody. Až později pro něj vypracoval znalecký posudek ve věci totožného nároku pro účely soudního řízení.

11. Znalec nesmí podat posudek, lze-li mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti (srov. § 11 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů – dále též jen „zákon č. 36/1967 Sb.“). K otázce pochybností účastníka o nepodjatosti znalce, který podal ve věci znalecký posudek, byl Nejvyšším soudem přijat právní názor (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2616/2013, uveřejněný pod číslem 109/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), že znalecký posudek vypracovaný znalcem, který nesmí ve věci posudek podat z důvodů uvedených v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., není způsobilým důkazem, na základě něhož by bylo možné učinit skutková zjištění soudů; ke skutečnostem, pro které je znalec vyloučen, soud přihlíží kdykoliv za řízení.

12. Námitka dovolatele o vyloučení znalce však nelze přisvědčit, neboť samotná skutečnost, že stejný znalec zpracoval pro účastníka řízení v minulosti odborné vyjádření (byť v totožné věci), nemůže bez dalšího znamenat jeho vyloučení z podání znaleckého posudku. Z obsahu spisu nevyplývá, že by znalec měl poměr k věci, k orgánům nebo k účastníkům nebo jejich zástupcům. Pro úplnost je třeba uvést, že znalec svůj posudek

opatřil doložkou podle § 127a o. s. ř., že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Dovolatelem odkazovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 1986, sp. zn. 6 Tz 4/86, a Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 1993, sp. zn. 5 To 21/93, (obě dostupná v systému ASPI) na posuzovanou věc nedopadají, neboť v prvním z nich šlo o osobu ustanovenou znalcem, ač nebyla zapsána v seznamu znalců, a byla vyslovena pouze možnost pochybnosti o její nepodjatosti, jíž se měl orgán činný v trestním řízení zabývat; v druhém rozhodnutí šlo o znalce, jehož vyloučení bylo založeno na skutečnosti, že byl vtažen do trestního řízení ještě před svým ustanovením a předem vyjádřil své přesvědčení o vině obviněného. V projednávané občanskoprávní věci se znalec vyjádřil pouze k rozsahu škody na základě objektivních kritérií a využití znaleckého posudku opatřeného stranou řízení je výslovně připuštěno platnou právní úpravou, tedy neimplikuje bez dalšího vyloučení takového znalce. V rozsudcích ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2616/2013, a ze dne 15. 1. 2018, sp. zn. 32 Cdo 2884/2016, Nejvyšší soud vytýkal nižším soudům zejména, že se námitkami upozorňujícími na pochybnosti o nepodjatosti znalce vůbec nezabývaly, a proto není dán rozpor přezkoumávaného rozhodnutí s těmito judikáty.

13. Podle § 2211 o. z. ohrozí-li třetí osoba nájemce v jeho nájemním právu nebo způsobí-li nájemci porušením nájemního práva újmu, může se ochrany domáhat nájemce sám.

14. Podle § 2341 o. z. není-li v ustanoveních tohoto oddílu stanoveno něco jiného, použijí se pro pacht přiměřeně ustanovení o nájmu.

15. Ustanovení § 2211 o. z. zakládá nájemci právo domáhat se ochrany proti zásahu třetího subjektu do jeho nájemního práva. Svého práva ale využít nemusí [viz důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (konsolidované znění)]. Svědčí mu právo volby, zda bude postupovat podle § 2211 o. z., nebo zda bude žádat o ochranu pronajímatele [např. § 2212 o. z., § 2205 písm. c)]. Nájemci se nahrazuje majetková i nemajetková újma vzniklá narušením nájemního práva. Může se jednat nejen o újmu vzniklou poškozením pronajaté věci, zamezením užívání pronajaté věci, ale i o ušlý zisk, újmu na zdraví atd. (Janoušková M. in Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2237). Ustanovení § 2211 o. z. se přiměřeně použije i pro pacht podle § 2341 o. z. Z výše uvedeného vyplývá, že nájemce i pachtýř mají aktivní legitimaci ve sporu o náhradu újmy, pokud byla způsobena zásahem do nájemního práva nebo práva pachtu.

16. Neobstojí proto námitka dovolatele, že náhrady způsobené újmy se může domáhat toliko vlastník předmětných pozemků. V dané věci ze skutkových zjištění, jejichž správnost nepodléhá dovolacímu přezkumu, vyplývá, že žalobce byl vlastníkem části předmětných pozemků a k části měl právo pachtu. Jejich rozrytím černou zvěří bylo zasazeno do jeho vlastnického práva a práva pachtu. Náklady vynaložené na uvedení pozemků v předešlý stav za účelem obnovení jeho užívacích a požívacích práv, jakož i ušlý zisk vzniklý ztrátou produkce z poškozených pozemků, představují újmu vzniklou zásahem do jeho vlastnického práva i do práva pachtu, za kterou podle § 55 zákona o myslivosti odpovídá dovolatel, a proto je žalobce aktivně legitimován při jejím vymáhání.

17. Jelikož dovolací soud neshledal dovolání důvodným, postupoval podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání zamítl.

18. O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce má právo na náhradu nákladů,

které sestávají z odměny advokáta ve výši 8 940 Kč podle § 1 odst. 2, § 6 odst. 1, § 7 bodu 6, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. k) vyhlášky č. 177/1996 Sb. za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání), a z náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 2 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., zvýšeno o 21% náhradu daně z přidané hodnoty podle § 137 odst. 3 o. s. ř., celkem tedy 11 180 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 26. 11. 2020

L. S.

JUDr. Robert Waltr v. r.
předseda senátu